

یکپار دیگر ژنریک

پیشگفتار:

انقلاب به مفهوم ایجاد دگرگونی در تمامی زمینه‌های یک اجتماع، چنانچه در جامعه‌ای اتفاق بیفتد باعث زیر و رو شدن تمامی ارکان آن جامعه شده و در هر رکنی به شکلی ظاهر می‌شود.

انقلاب اسلامی ایران در سیستم داروئی کشور به نام «ژنریک» متجلی شد و باعث گردید تا نظام داروئی دوران ستم شاهی که مبتنی بر حاکمیت «نام تجاری» بود و شرکتهای چند ملیتی اختاپوس وار بر تمامی ارکان آن سلطه داشتند، از هم پاشیده شود. در اینجا لازم است دو نکته مهم مجدداً مورد تأکید قرار گیرند: اولاً امروزه ژنریک به عنوان بخشی مهم و غیرقابل انکار از پیکره نظام داروئی در تمامی دنیا پذیرفته شده و از ژنریک به عنوان مفری برای رهایی پزشکان از سردرگمی در امر درمان یاد می‌شود و مزایای این طرح در کاهش هزینه‌های درمانی مورد قبول مسئولین بهداشتی کلیه کشورها قرار گرفته و روز به روز بر تعداد کشورهایی که ژنریک را به طور رسمی مورد استفاده قرار می‌دهند افزوده می‌شود. در این راستا ارزش و اهمیت ژنریک به حدی افزایش یافته که اکثر شرکت‌های مهم و

معظم داروسازی جهان که سالها با داروهای تجاری خود بازار داروئی دنیا را در اختیار داشته‌اند، امروزه خود اقدام به تولید داروهای ژنریک نموده‌اند. ثانیاً داروهای ژنریک از نظر روند تولید و کنترل تفاوتی با داروهای تجاری نداشته و به همان میزان تحت کنترل آزمایشات مختلف قرار می‌گیرند و عرضه آنها به بازار نیز همانند داروهای تجاری مستلزم اخذ مجوزهای مختلف از مراکز و مسئولین بهداشتی کشور مبدأ می‌باشد. این واقعیت خط بطلانی است بر این طرز تفکر که داروهای تجاری به علت طی مراحل و کنترل‌های علمی مختلف از کیفیتی برتر و قابل قبول‌تر از داروهای ژنریک برخوردارند.

در یک کلام عرضه دارو با نام ژنریک امروزه با انقلاب اسلامی ایران عجین شده است و هر خدشه‌ای که بر این اصل وارد شود در واقع خدشه‌دار شدن انقلاب اسلامی را بدنبال خواهد داشت. لذا است که مسئولین و دست‌اندرکاران بایستی هر تحولی را در سیستم داروئی کشور بر محور «ژنریک» ببینند و ضمن رفع نقایص آن، بر تقویت آن بکوشند. مقاله حاضر نگاهی به «ژنریک» در انگلستان است که مطالعه آن می‌تواند در تقویت

پایه‌های «ژنریک» در ایران مؤثر بوده و از بروز و ظهور دیدگاه‌های مخالف آن جلوگیری کند.

* * *

● ژنریک به عنوان یکی از راه‌های اقتصادی رسیدن دارو به بیمار و بالطبع ارزان شدن هزینه‌های دارو درمانی در انگلیس، رفته رفته جایگاه خود را در نسخه پزشکان باز می‌یابد.

کمیته سرویس‌های عمومی پزشکی مستقر در انجمن پزشکی بریتانیا طی یک رأی گیری، جایگزینی داروهای ژنریک بجای داروهای تجاری را توسط داروسازان تصویب کردند، البته به شرطی که کسانی که نسخه می‌نویسند با این مسئله مخالفت نکنند. البته ده سال قبل طی نشست این سیاست مورد تأیید قرار گرفته بود و علیرغم اینکه پزشکان با آن موافق بودند، ولی نسبت به کیفیت داروهای ژنریک همواره شک وجود داشته است. لیکن امروز دیدگاه آنها نسبت به کیفیت ژنریک تغییر کرده در عین اینکه کیفیت داروهای ژنریک نیز طی ده سال اخیر بمراتب بهتر از گذشته شده است. البته بحث جایگزینی ژنریک بین دولت و پزشکان در مراحل ابتدایی بوده و هنوز این بحث بین دولت و داروسازان شروع نشده است. اگرچه در مجلات، سرفصل‌های بیشتری به ژنریک اختصاص داده می‌شود، لیکن هنوز سیاست دپارتمان بهداشت تغییری نکرده است. البته

نکته مهم این است که امروزه مسئله کیفیت داروهای ژنریک امری پذیرفته شده است، زیرا اثربخشی آنها قابل مقایسه با ده سال قبل نبوده و سالم بودن داروهای ژنریک مورد تأیید می‌باشد.

توصیه مسئولین امر در این مورد این است که جان‌نشین شدن داروی ژنریک بایستی مورد موافقت پزشک و داروساز واقع شود، زیرا امکان دارد که بعضاً مواردی باشد که جهت جایگزینی مناسب نباشد. ضمناً مسئله بسته‌بندی داروی ژنریک و یکسان بودن آن با بسته‌بندی داروی اصلی می‌باید در نظر گرفته شود. البته نکته مهم در جایگزینی داروهای ژنریک این است که بایستی حتماً توسط دکتر داروساز انجام شود و در این جایگزینی بایستی تنها مسئله قیمت ارزان داروی ژنریک مد نظر بوده و عامل اصلی برای تحویل داروی ژنریک به بیمار به جای داروی نسخه شده، یکسانی دارو و اثربخشی آن باشد. توصیه‌ای که در این زمینه وجود دارد این است که دکتر داروساز بهتر است آمار داروهای ژنریک را که به بیماران تحویل داده است داشته باشد تا اگر بیماری از داروی ژنریک کله داشت و یا اثر خواسته شده دارو را مشاهده نکرد، داروساز بلافاصله از موضوع آگاه شده و بتواند مشکل بیمار را حل کند. البته اگر این جایگزینی بر روی برجستگی که داروخانه برای بسته‌بندی بیمار تهیه می‌کند، نوشته شود، چنانچه بیمار از داروی ژنریک کله داشت و بجای داروخانه اصلی، به داروخانه دیگری مراجعه نمود، درک

مطلب برای دکتر داروساز بعدی آسان خواهد بود. با وجود بحث‌های متعددی که بین کارخانه‌های داروسازی سازنده داروهای ژنریک با پزشکان بر سر نسخه کردن این داروها وجود دارد، ژنریک به عنوان یکی از راه‌های اقتصادی رسیدن دارو به بیمار و بالطبع ارزان شدن هزینه‌های دارو درمانی در انگلیس، رفته رفته جایگاه خود را در نسخ پزشکان باز می‌یابد.

● با توجه به مسأله اقتصادی بودن داروی ژنریک در مقایسه با داروی تجارتي، این بحث طرفداران زیادی پیدا کرده که داروی تجارتي امروز، ژنریک فردا خواهد بود.

امروزه تحقیقات دارویی در کارخانه‌های داروسازی سازنده داروهای ژنریک جایگاه ویژه‌ای یافته تا از نقطه نظر یکسانی و اثربخشی داروی ژنریک در مقایسه با داروی با نام تجارتي مشکلی بوجود نیآورد. به هر حال امروز مسأله کیفیت داروهای ژنریک با توجه به پرداختن کارخانه‌های داروسازی تولیدکننده اینگونه داروها به مسأله تحقیقات از یکسو و مشاهده یکسان بودن و اثربخشی داروهای ژنریک توسط پزشکان از سوی دیگر باعث شده که پزشکان ب راحتی اینگونه داروها را برای بیمارانشان نسخه کرده و یا هیچگونه مخالفتی با جایگزین شدن داروی ژنریک به جای داروی با نام تجارتي که توسط دکتر

داروساز در داروخانه صورت می‌گیرد نداشته باشند.

تنها نکته‌ای که در این بین باقی می‌ماند مسأله اقتصادی بودن داروی ژنریک در مقایسه با داروی تجارتي است، تا جائیکه این بحث طرفداران زیادی پیدا کرده که: داروی تجارتي امروز، ژنریک فردا خواهد بود.

با توجه به جمیع مطالب گفته شده و اینکه «انضباط اقتصادی» و صرفه‌جویی، محور اصلی پیام رهبر انقلاب در ابتدای سال جدید بود، ژنریک به عنوان یک اصل اقتصادی در نظام دارویی ایران از پایه‌های انقلاب اسلامی است که بایستی مورد توجه و تقویت دست اندرکاران امور واقع شده و اصلی ماندگار در نظام جمهوری اسلامی تلقی شود. البته اصلاح ساختار ژنریک با بهادادن بیشتر به امر تحقیقات در جهت بهبود داروهای تولید داخل بایستی مورد توجه وزارت بهداشت قرار گرفته و با دیدن هزینه تحقیقات در قیمت تمام شده داروی تولید داخل، ضمن تقویت این مسأله و دلگرمی دادن به محققین دارویی در جهت ارتقاء کیفی داروهای ژنریک، کارخانه‌های داروسازی را نیز بیش از پیش تقویت نمایند. این مسأله ضمن تقویت اقتصاد کارخانه، باعث خواهد شد که گامهای اساسی‌تری در جهت خودکفائی دارویی برداشته شده و ضمن بها دادن به ژنریک در ایران، از ارزشهای انقلاب اسلامی نیز پاسداری نمائیم.